

Posudek vedoucího práce na bakalářskou práci Renaty Žvejkalové
Mediace v pojetí Barbary Rogoffové a Reuvena Feuersteina

Práce Renaty Žvejkalové je zajímavým příspěvkem k tématu zprostředkování (mediace) v psychologii, resp. kulturní psychologii. Sleduje konkrétní záměr, popsat pojetí mediace u dvou významných autorů, v jejichž díle se pojem mediace objevuje. Ukazuje na odlišnost v pojetí mediace, resp. v terminologickém zakotvení mediace v dílech zmiňovaných autorů. V analytické části práce pak usiluje o komparativní analýzu, která by odhalila společné roviny výkladu mediace.

Je třeba poznamenat, že mediace je v psychologii velmi studovaným fenoménem. Ze soudobé literatury je zřejmé, že mediace popisuje specifické formy interakce dítěte a jeho (blízkých) dospělých nebo zkušenějších vrstevníků. Existuje velké množství teorií nebo pojmových rámců, v nichž se mediace konkretizuje dle podob, které na sebe bere v různých kulturních nebo sociálních kontextech. Autorka v úvodních částech práce čtenáře s pojmem mediace v psychologické literatuře velmi dobře seznamuje; ukazuje, v jakých souvislostech se pojem zprostředkování v psychologické literatuře objevil a v jakých tematických souvislostech je studován.

Úvodní tematické zakotvení tématu pak postupně přechází do kapitol zaměřených na sledované autory: B. Rogoffovou a R. Feuersteina. V analýze pojetí mediace u obou autorů pak postupuje od představení širších teoretických východisek - tj. teorií vývoje poznávacích funkcí u obou autorů a postupně zaměřuje pozornost na problematiku mediace.

Kapitoly věnované B. Rogoffové jsou velmi dobře zpracované a zdá se mi, že v porovnání s kapitolami věnovanými Feuersteinovi i s hlubším porozuměním tématice. Rogoffovou měla autorka možnost číst v originálech, Feuersteina ne vždy, výrazně se opírá o sekundární zdroje, což může odlišnost ve zpracování obou autorů ovlivňovat.

Z hlediska formálního bych možná uvítala na konci každé kapitoly věnované konkrétnímu autorovi shrnutí vymezení a pojmové sítě, který sytí vymezení a pojetí mediace, aby měl čtenář možnost důležité pojmy vstřebat a připomenout si výkladový rámec, o který se pak bude opírat analýza v dalších částech textu.

Klíčovou kapitolou celého textu je kapitola čtvrtou, ve které autorka realizuje komparaci pojetí mediace u Feuersteina i Rogoffové. Zpracování celé analytické části je podle mého názoru příliš stručné a domnívám se, že nebude pravděpodobně umožňovat čtenáři zcela neznalému tématu dostatečnou orientaci a porozumění. Výklad jakoby předpokládá, že čtenář rozumí a ví, k čemu komparace směřuje; počítá s tím, že čtenář všechny klíčové pojmy vstřebal... Což ochuzuje výklad, resp. celou analytickou část o prvky, v nichž nejlépe může autor prokázat hluboké porozumění studovaným tématům. Osobně bych tedy uvítala podrobnější a systematičtější zpracování analytické části a i lépe zdůvodněné závěry. V některých formulacích také ne zcela souhlasím s interpretací Feuersteina díla: např. výklad dvou modalit učení/ vztahování se k okolnímu světu, nejsou správně vyloženy – autorka je prezentuje jako od kategorie mediace oddělené, Feuerstein ovšem jednu z těchto modalit považuje za mediaci....

Celkově práci Renaty Žvejkalové hodnotím jako poměrně zdařilou. Velmi dobře zpracované jsou části výkladu teoretického systému B. Rogoffové, což je samo o sobě velice přínosné. V českém jazyce totiž dosud neexistuje žádná práce, která by dílo Rogoffové cele představila. Analytickou část a tedy i z hlediska metodologického nejhodnotnější pak považuji za méně zdařilou. Na základě osobních konzultací s autorkou práce, které sepsání textu předcházely, se totiž domnívám, že autorka velmi dobře dokáže o rozdílech nebo shodných obsazích v pojetí mediace u obou autorů pojednat, nezvládla však cele rovinu převodu svých znalostí do podoby akademického textu, resp. náležité formy výkladu.

Z hlediska formálních náležitostí, například citací, je práce velmi dobře zpracovaná, práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení dobře.

Gabriela Málková, Ph.D.